

Ian Parker (ed.) (1999). **Deconstructing Psychotherapy**". Sage Publications

Anmeldt af *Volker Bunzendahl*, amanuensis ved DPU, psykolog ved PPR-Levring

Deconstruction - in the U.K. and "down-under"

Dekonstruktion som aktivitet - og hvilke potentialer der kan frigøres - i praksis, i virkeligheden (!), i psykoterapi.

Denne samling artikler fra psykologer, der kommer fra England, Australien, Canada og en enkelt fra Finland, beskriver "dekonstruktion" som aktivitet, og ikke som en eller anden fancy filosofisk idé eller en almenpsykologisk grundtanke. Her omtales forskellige eksempler fra praksis, i familieterapi, i arbejde med såkaldte psykiatriske patienter, der dér anses for håbløse "cases", i arbejde med feministiske grupperinger, og andre minoriteter. Det, der kendetegner skribenterne er, at de på den ene side er forankret i "dybe" tanker om vort fags problematikker og indbyggede ulemper, om hvad en "postmoderne" anskuelse betyder, når man problematiserer over sit fags vidensgrundlag og praksis og på den anden side, at man befinder sig i "feltet", dvs. at man anvender - og med succes har anvendt "konceptet" dekonstruktion.

Og hvad er så dekonstruktion? Hvad går det ud på? Skaberen af begrebet, Derrida, menes ikke selv at have givet uddybende definitioner af, hvad det egentlig går ud på. Er det en slags tænkt falsifikation, altså en ikke kun operationaliserbar og i laboratoriet afprøvelig hypotese, men også en eftertanke, en falsificerende idé, der kastes ud i "rummet"? Er det en bevægelse, hvor man ønsker at se en ting, en sag, et menneskes skæbne i et "kubistisk" lys, der til trods for dets kunstighed kaster skarphed på fænomenet, som man med en på forhånd rubricerende og diagnosticerende holdning aldrig vil kunne opnå at se? Ja, måske! Dekonstruktion er i hvert fald skepsis, i første omgang til institutionaliseret viden, der jo har sin egen eksistens som formål, og derfor ikke altid kan være til at stole på. I anden omgang kræver dekonstruktion mod, - mod til oprør mod eksisterende normer, holdninger, paradigmer, mod til at forandre sig selv, sit liv, sine relationer - både som forsker, terapeut og som klient, ven til klient e.a.

Ofte forveksles postmoderne tanker med relativisme, men her ser det nærmere ud til, at man vil forholde sig realistisk til de verdener, klienten og klientsystemer bringer med sig, til terapi-lokalet. Og man øver sig netop i ikke at forfalde til at anvende det videnskabelig-psykologiske sprog, således at klienterne ikke kan følge med, ikke kan forstå, hvad "vi" egentlig taler om.

Diagnosticering anses her for et onde, der fastholder klienten som "den syge", den, der "indeholder" det dysfunktionelle. Også her, hos de kritiske og "discursive" psykologer, klinger Wittgensteins "Philosophische Untersuchungen" i baggrunden, der bl.a. siger, at et sprog, eller et sprogpils mening/betydning skabes i og med, at ordene bruges og anvendes. Denne tanke bruges både som advarsel og mulighed.

Som advarsel i og med at vi hermed er opfordret til at reflektere over, hvordan vores egen, eller vort fags anvendelse af fagtermer påvirker her terapisituationen, dvs. virkeligheden. Som mulighed i og med at klientens virkelighed kan omskabes ved hjælp af en fornyet og mere "udviklende" dialog om og med klienten og klientens livsverden (familie, venner, arbejde m.m.), således at klientens historie får en ny og mere optimistisk, men dog realistisk mening (hvordan jeg ser på mig selv) og betydning (hvordan de andre ser på mig selv).

Endnu en gang vil jeg påpege, at bogen er en guldgrube for dem, der søger efter en realistisk forankring hos postmoderne, eller endda social konstruktionistiske tilgange. Her er (begrebernes) kulturhistorie og nutidige skabelse med til at afdække de muligheder og potentialer, der i virkeligheden kunne komme og kan komme i anvendelse, til gavn for klienten, og dens skabelse af sin egen levede fremtid.

En dejlig forfriskende stemning er der over bogen, der tydeligt bærer præg af, at det, man har sat i gang med baggrund i inspiration fra postmoderne kilder, har båret frugt. Dvs. man taler her ikke om en almen teori, om hvordan tingene i verden hænger sammen, men der tales om, hvordan en dekonstruktionistisk holdning til faget, terapisituationen, klientens journal m.m. kan udvirke sig positivt, dvs. frigørende for den, der opsøger terapeuten - altså klienten.

Det, disse psykologer især Manchester og Australien står for, er, at de har deres "rødder" i orden. Dvs. lektorer i kritisk psykologi og diskursiv terapi arbejder både "kritisk" videnskabeligt, men har samtidig tæt kontakt med marginaliserede grupper af mennesker, der kæmper mod reelle vanskeligheder, de oplever i deres virkelige liv. Dette engagement med folkelige bevægelser er for mig at se et bevis på, at den form for postmodernistisk, kritisk social konstruktionistisk tankegang, eller bedre aktivitet, der dokumenteres her i denne bog, i allerhøjeste grad er realistisk. Især hvis man dermed, som her, forstår, at man, altså klienten og hans/hendes livsverden, bliver bevidstgjort om sin historiske situering i nuet, og de faldgruber og muligheder, der ligger deri. Ofte med det resultat at folk i "klemmen" samles i støttegrupper o.a., der "driver" omsorg for hinanden og kræver rettigheder i forhold til det omgivende samfund.

At gå nærmere ind på de enkelte artikler vil nok "dræbe" denne anmeldelses informationsværdi, da den jo kun kort skal videregive, hvad denne bog har gjort ved mig, som læser og anmelder. Men der er 12 artikler, en oversigtsartikel, to "tunge" med kritiske refleksioner over Derrida og Foucault, syv med flotte eksempler fra praksis, og fire der kigger kritisk på vort fags praksis.

Så jeg vil afslutte med at lade Ian Parker + Eero Riikonen/Sara Vataja have de sidste ord, men vil dog hermed anbefale bogen til terapeuter, konsulenter, men vel også forskere og undervisere, hvis de har interesse i at lære noget om, hvordan dekonstruktion kan føre til noget smukt og udviklende.

"This book ranges across the various ways in which (i) deconstruction can be used in psychotherapy as part of the process of exploring problems and "re-constructing" how they

function in the stories people tell, (ii) deconstruction can be used as psychotherapy in the reworking of the relationship between therapist and client to address issues of power, and (iii) deconstruction of psychotherapy can be developed to reflect critically upon the role of this modern enterprise of helping and expertise applied to the distress in people's lives." (Parker, p. 11).

"What we need is not psychotherapy nor deconstruction but cultivation of the art and value of life." (Riikonen/Vataja, p. 186).